

ÅRSREDOVISNING JUSTITIEKANSLERN 2022

Dnr 2022/5132

Innehåll

INLEDNING	3
RESULTATREDOVISNING	6
1. Om årsredovisningen.....	6
2. Verksamhetsöversikt.....	7
3. Tillsyn.....	9
4. Skadestånd inklusive rättegångar	13
5. Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	21
6. Rättshjälp inklusive rättegångar	23
7. Övriga rättegångar.....	25
8. Övriga ärendeslag	26
9. Kompetensförsörjning	27
10. Tabeller	29
FINANSIELLA DOKUMENT	32
Resultaträkning	32
Balansräkning	33
Anslagsredovisning	34
Tilläggsupplysningar och noter	35
Sammanställning över väsentliga uppgifter	45
UNDERTECKNANDE AV ÅRSREDOVISNING	46

Sändlista (i pdf-format)

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se
Konstitutionsutskottet	registrator.riksdagsforvaltningen@riksdagen.se

JUSTITIEKANSLERNS 309:e VERKSAMHETSÅR

Återigen är det dags att summera det gångna året. En stor förändring gentemot de senaste två åren är att pandemin har klingat av och att vi har återgått till mer normala arbetsförhållanden. Det innebär att vi till största delen arbetar på plats på kontoret även om vi har infört möjlighet att jobba hemifrån upp till två dagar per vecka. Det som är särskilt välkommet är att vi har kunnat återuppta våra sociala aktiviteter och sammankomster. Som jag framhöll i förra årets verksamhetsberättelse var det glädjande att då kunna konstatera att vår verksamhet fungerade förhållandevis väl trots de extraordinära förhållanden som förevar under pandemin. Vi har dock under innevarande år blivit varse att de förhållanden som rådde under pandemin med bland annat begränsade möjligheter till fysiska möten och sociala kontakter inverkade negativt både på verksamhetens resultat och på medarbetarnas trivsel och välbefinnande. Vi har därför detta år ägnat en hel del arbete åt att ta hand om organisationen i olika avseenden och att hantera olika arbetsmiljöfrågor.

När det först gäller verksamhetens resultat kan jag konstatera att vi under året har haft vad som kan betecknas som ett normalt inflöde av ärenden men att antalet inkommande ärenden ligger på en något lägre nivå jämfört med föregående år. De ärendeslag där inflödet minskade var främst skadestånd inklusive rättegångar. Vi har inte heller detta år haft några massärenden som vissa tidigare år medfört en högre ärendemängd än vad som brukar vara fallet. Vi avgjorde under året något fler ärenden än föregående år. Trots det kan jag dessvärre konstatera att vi i ännu något mindre mån än förra året håller de tidsmål som vi i vår verksamhetsplan har bestämt för olika ärendetyper. Särskilt gäller det i den frivilliga skaderegleringen där omloppstiderna har ökat i relativt stor omfattning. Redan i föregående års årsredovisning konstaterade jag att komplexiteten i och omfattningen av våra rättegångar har ökat och att detsamma även karaktäriserade skaderegleringsärendena. Denna utveckling har fortsatt. En allt större del av våra resurser används numera till att hantera dessa resurskrävande ärenden och rättegångar. Detta innebär att genomströmningstakten för främst skaderegleringsärendena minskar och det inverkar negativt även på våra övriga uppdrag. Inte minst är utrymmet för att utöva tillsyn begränsat.

De ökade omloppstiderna kan i någon mån även förklaras av att vårt kansli har varit ansträngt under året, bland annat med hänsyn till de tillkommande arbetsuppgifter som uppkom när reglerna om utmättningsfrihet för ersättning enligt frihetsberövandelagen ändrades vid halvårsskiftet. Ändringen, som skedde utan att vårt anslag höjdes, innebar att myndigheten ålades en underrättelseskyldighet till Kronofogdemyndighet för i princip alla gynnande ersättningsbeslut. Regeländringen innebar även betydande merarbete med utbetalningarna när utmätning aktualiseras, vilket sker i cirka en tredjedel av ärendena. Vi har, på grund av den höga belastningen på den administrativa avdelningen, ännu inte heller fullt ut kunnat utnyttja alla de effektiviseringar som det nya ärendehanteringssystemet möjliggör. Ett sådant arbete har dock påbörjats.

Under åren före pandemin hade vi intensifierat vår tillsynsverksamhet och utvecklat formerna för densamma. Som jag framhållit i tidigare årsredovisningar var möjligheterna att utföra tillsyn begränsade under pandemin. Trots att

pandemin nu har klingat av har vi endast i mindre utsträckning arbetat med tillsynsfrågor. Detta har främst sin förklaring i att våra resurser i stor utsträckning har tagits i anspråk för rättegångar. Vi har emellertid genomfört en del tillsynsprojekt. Som tidigare år har vi även detta år ägnat kraft åt att följa upp hur anmärkningar i tidigare tillsynsbeslut har tagits om hand, detta i syfte att tillsynen ska resultera i en förbättrad verksamhet hos berörda myndigheter. Uppföljning ingår numera som en naturlig del i tillsynsärendena.

Gruppen tryck- och yttrandefrihetsärenden är inte heller detta år antalsmässigt så stor. Frågorna är dock av särskild betydelse på grund av sin koppling till grundläggande värden i vår demokrati och med tanke på Justitiekanslerns exklusiva åklagarroll. Vårt uppdrag innebär å ena sidan att värna det fria ordet men å andra sidan att sätta gränserna för vad som får sägas. Dessa ärenden ägnas därför regelmässigt särskild uppmärksamhet.

Myndigheten fick under året ökat anslag för att intensifiera tillsynen över rättshjälpen. Det har inneburit att ytterligare resurser har kunnat läggas på den tillsynen vilket lett till att antalet överklaganden har mer än fördubblats. Trots ökningen bifalls överklagandena i samma utsträckning som tidigare. Det ökade antalet överklaganden samt det förhållandet att några frågor har drivits till högsta instans synes ha bidragit till en mer enhetlig praxis inom området.

I likhet med tidigare år har den flexibilitet som präglar verksamheten varit av stor betydelse. Tillsammans med det förhållandet att vi utnyttjar möjligheten till delegation på ett ändamålsenligt sätt bidrar detta till hög effektivitet samtidigt som resurserna kan användas där de bäst behövs.

Som jag har framhållit i tidigare årsredovisningar är Justitiekanslern en modern arbetsplats där det där svårfångade begreppet ”högt i tak” väl beskriver arbetsmiljön. I likhet med tidigare år har även denna årsredovisning färdigställts av medarbetarna och mig gemensamt. Arbetsättet ger det mervärdet att medarbetarna får god kännedom om myndighetens resultat och utveckling.

Även detta år har flera medarbetare avslutat sin anställning. Vi räknar dock alltid med en viss omsättning på medarbetare. Särskilt gäller det våra föredragande, som regelmässigt anställs på tidsbegränsade förordnanden och som brukar söka sig vidare efter cirka fyra år. Då ett relativt stort antal föredragande anställdes under första halvåret 2017 var det förväntat att många skulle lämna oss under året. Det är dock mycket glädjande att vi har kunnat attrahera mycket kompetenta medarbetare som har ersatt dem som slutat under året. Att vara en attraktiv arbetsgivare är emellertid inte något som kommer av sig självt utan är beroende av att det finns en väl fungerande administration och en ledningsfunktion som förmår att både ställa krav och att skapa en god arbetsmiljö.

Som jag nämnde inledningsvis har vi ägnat en hel del omsorg om arbetsmiljön. En del av det arbetet har ägnats åt att få till stånd en fungerande ordning för kontorsnärvaron när flertalet medarbetare arbetar hemifrån någon eller några dagar i veckan. För en kunskapsintensiv verksamhet är spontana fysiska möten av stor betydelse för kreativitet och innovationer, vilket vi märkte av under pandemin då möjligheten till sådana möten var starkt begränsade. Vi har nu hittat en balans

mellan å ena sidan önskemålen att i viss utsträckning arbeta på distans och å den andra sidan behovet av social samvaro och fysiska möten på kontoret.

Under de föregående åren har vi genomfört ett omfattande arbete för förbättrad säkerhet. Under året har den sista delen av det arbetet, som har gått ut på att se över vår informationssäkerhet, slutförts. Arbetet har bland annat lett till att myndigheten nu är ansluten till SGSI som gör det möjligt att skicka e-post på ett säkert sätt mellan alla de myndigheter som är anslutna dit. I övrigt kvarstår att inventera samtliga vidtagna åtgärder i syfte att säkerställa att myndigheten i samtliga avseenden lever upp till de krav som ställs på säkerheten.

Utöver den verksamhet som redovisas i det följande har vi under året, liksom tidigare år, tagit emot och besökt olika myndigheter för att diskutera skadereglering eller tillsynsfrågor. Vi har också presenterat vår verksamhet för både juridikstudenter och utländska besökare. Justitiekanslerns medarbetare är efterfrågade som föreläsare och har bland annat utbildat poliser och åklagare. Jag har för egen del deltagit i olika debatter och seminarier samt haft ett stort antal mediekontakter.

Mari Heidenborg

RESULTATREDOVISNING

1 OM ÅRSREDOVISNINGEN

1.1 ALLMÄNT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Avsnitt 1 beskriver årsredovisningens innehåll och struktur. I avsnitt 2 lämnas en översikt av Justitiekanslerns verksamhet under året. Därpå följande avsnitt ger en närmare beskrivning av verksamheten under rubrikerna Tillsyn, Skadestånd inklusive rättegångar, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Rättshjälp inklusive rättegångar, Övriga rättegångar och Övriga ärendeslag. Avsnitt 9 innehåller uppgifter om myndighetens kompetensförsörjning. Därefter följer Tabell 1, 2 och 3, de finansiella dokumenten och slutligen justitiekanslerns undertecknande av årsredovisningen.

1.2 ANALYS, BEDÖMNING OCH RESULTATINDIKATORER

Redovisningen innehåller analyser och bedömningar av verksamhetens resultat under respektive avsnitt. De av myndigheten fastställda målen för handläggningstider i verksamhetsplanen för 2022 och hur dessa mål uppfylls används som resultatindikatorer. Justitiekanslern har även andra specifika mål för olika ärendekategorier i myndighetens verksamhetsplan. I något fall redovisas hur de målen uppfylls.

Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp görs inte. Justitiekanslern är enligt sitt regleringsbrev undantagen från kravet om redovisning av styckkostnad i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

1.3 REDOVISNING AV INDIVIDBASERAD STATISTIK

Justitiekanslern för i huvudsak statistik utifrån antalet ärenden och inte på individnivå. Det är därför inte möjligt att uppdelar statistiken efter kön, annat än i fråga om antalet anställda.

1.4 FÖRDELNING AV KOSTNADER

Justitiekanslern är inte indelad i olika verksamhetsområden utan betraktas som en enda verksamhet. Någon fördelning av intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § första stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag görs därför inte.

2 VERKSAMHETSÖVERSIKT

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern har fem huvuduppgifter: att utöva en extraordinär tillsyn över den offentliga förvaltningen, att reglera vissa typer av skador för vilka staten ansvarar i förhållande till enskilda, att företräda staten i rättegångar, att vara exklusiv åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott samt att fungera som regeringens juridiska rådgivare.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter utövar Justitiekanslern tillsyn över domstolars och myndigheters beslut i frågor om rättshjälp. Justitiekanslern utövar också tillsyn över Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet samt när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet.

Hos Justitiekanslern arbetar förutom justitiekanslern, som är myndighetschef, byråchefer, föredragande, beredningsjurister, jurister samt administrativ personal. Myndigheten är indelad i fem sakenheter och en administrativ enhet. Varje sakenhet leds av en byråchef. Den administrativa enheten leds av en administrativ chef.

2.2 JUSTITIEKANSLERN 2022 – EN ÖVERSIKT

Justitiekanslern är en liten myndighet med ett omfattande uppdrag. Arbetsbördan är stor. Arbetsmängden bestäms av ett ärendeinflöde som inte går att påverka. Ett stort antal rättegångar, av vilka en betydande del är mycket resurskrävande, har utgjort en särskild utmaning under året.

Som framhållits i tidigare årsredovisningar deltar alla anställda på myndigheten i utvecklingsarbetet. De anställda enas om verksamhetsmålen. Detta innebär att de förändringar som genomförs accepteras av medarbetarna. Dessutom bidrar det till en god arbetsmiljö och ett gemensamt engagemang för genomförandet av myndighetens uppdrag.

Ärendehandläggningen under året

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	2 072	1 591	1 006
<i>Inkomna ärenden</i>	7 609	8 014	7 815
<i>Avgjorda ärenden</i>	7 783	7 547	7 230
<i>Utgående balans¹</i>	1 881	2 072	1 591

Ovanstående tabell, nedbruten i antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2022 fördelat på olika ärendetyper, redovisas i **tabell 1** (s. 29). Av **tabell 2** (s. 30) framgår under vilka år de ärenden som balanserats till 2022 har

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021 och 2022 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

kommit in. **Tabell 3** (s. 31) visar resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål för handläggningstider per den 31 december 2022 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2022.

År 2022 registrerades 7 609 ärenden, vilket var drygt 400 färre än året dessförinnan. Det var främst skadeståndsanspråk, anmälningar om tillsyn från enskilda och remisser som minskade.

Under året avgjordes 7 783 ärenden, vilket var drygt 230 fler än året före. Antalet balanserade ärenden minskade från 2 072 ärenden till 1 881 ärenden.

Målen för handläggningstider av ärenden som satts upp i verksamhetsplanen har uppnåtts i den stora merparten av ärendena, se tabell 3.

Tillsyn, skadereglering och rättshjälpsärenden är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten.

Under året inleddes tre initiativärenden och sex sådana ärenden avslutades. Med anledning av pandemin genomfördes ingen inspektion med besök på plats hos en myndighet. I stället fokuserade Justitiekanslern på granskningar som kunnat genomföras i myndighetens egna lokaler. Ett sådant tillsynsprojekt inleddes och fyra, varav tre inletts under 2021, avslutades.

En annan viktig del av tillsynen är den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar. Årets granskning av förteckningarna föranledde ett betydande antal påpekanden och två fall av kritik.

Ett stort antal tillsynsärenden aktualiseras genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranleder någon närmare granskning.

Skaderegleringen och rättegångarna rörande skadestånd är de delar av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Som regel utgör ungefär hälften av antalet inkomna ärenden anspråk på skadestånd mot staten. Under året utgjorde antalet inkomna skadeståndsärenden knappt 45 procent av det totala antalet inkomna ärenden. Vid årets utgång pågick 69 rättegångar gällande skadestånd.

Skaderegleringen innefattar en form av tillsyn och kan också ge upphov till tillsynsåtgärder. Det kan till exempel gälla att frågor angående rutiner och ärendehantering hos myndigheterna, som det kan finnas skäl att utreda närmare ur ett rent tillsynsperspektiv, uppmärksammas.

Antalet inkomna anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) uppgick till 2 184, varav 103 avsåg begäran om omprövning. Ersättning beviljades helt eller delvis i ungefär 90 procent av de under året avgjorda ärendena.

Anspråken i övrigt avsåg främst anspråk enligt bestämmelserna i skadeståndslagen om skadestånd vid fel eller försummelse vid myndighetsutövning och vid överträdelser av Europakonventionen. I 15 procent av 1 042 avgjorda ärenden beviljades ersättning.

Under 2022 inleddes 19 förundersökningar på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. Två åtal väcktes under året. Vid årets utgång fanns tre öppna ärenden där rättegång i tryck- och yttrandefrihetsmål pågår.

Antalet inkomna ärenden inom ramen för tillsynen över myndigheters och domstolars beslut i frågor om rättshjälp uppgick till 2 381, vilket är en viss ökning. Justitiekanslern överklagade under året 157 beslut.

På regeringens uppdrag har Justitiekanslern under året bevakat statens rätt när ett kinesiskt bolag framställde krav enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina.

Justitiekanslern anlitas flitigt som remissinstans av Regeringskansliet. Under året besvarades 105 remisser.

3 TILLSYN

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	57	55	35
<i>Inkomna ärenden</i>	1 026	1 103	1 126
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	1 083	1 158	1 161
<i>Avgjorda ärenden</i>	1 039	1 113	1 106
<i>Utgående balans</i>	44	57	55

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tillsynsärenden utgjort 13 procent.

Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvar ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tio månader.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Justitiekanslern bör genomföra inspektioner och andra granskningar under året.
- Beslut från en inspektion bör vara färdigställt inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.
- Ett initiativärende som innefattar en så kallad skrivbordsinspektion bör avslutas inom tre månader från det att det underlag som ska granskas är inhämtat.

Av de 1 026 tillsynsärenden som registrerades under året anhängiggjordes 774 genom anmälan från enskilda, 220 var ärendeförteckningsärenden (inklusive ärenden om dispens) enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515), fyra inleddes på Justitiekanslerns eget initiativ, varav ett ärende var ett tillsynsprojekt, och 27 var protokoll från personalansvarsnämnder. Därutöver tog myndigheten emot ett tillsynsärende från en annan myndighet.

Kritik uttalades i 15 av de 1 039 tillsynsärenden som avgjordes under året, vilket motsvarar 1,5 procent. 19 ärenden anhängiggjorda genom anmälan från enskilda eller inledda på Justitiekanslerns eget initiativ remitterades. I cirka 68 procent av de remitterade ärendena uttalades kritik. Därutöver gjordes i 53 ärenden påpekanden och i två ärenden uttalanden.

En del av tillsynsverksamheten har varit inriktad på att följa upp hur de anmärkningar som gjorts i tidigare tillsynsbeslut omhändertagits av berörda myndigheter. Sådan uppföljning har under året genomförts avseende bland annat Polismyndighetens rutiner för hantering av vissa penningbeslag och Migrationsverkets beslut om förvar.

Förutom i tillsynsärenden har Justitiekanslern inom ramen för ett stort antal skaderegleringsärenden haft anledning att pröva frågor av renodlad tillsynskaraktär. Dessa ärenden ingår inte i den ovan nämnda statistiken rörande tillsynsärenden men behandlas i avsnitt 3.4.

3.1 TILLSYNSPROJEKT

Justitiekanslern har under året inlett och avslutat ett tillsynsprojekt. Projektet avsåg en granskning av Sveriges tingsrätters förhandsbesked och slutliga beslut om ersättning till distansbiträden för merkostnader avseende tidsspillan och utlägg. Granskningen genomfördes på distans genom en så kallad skrivbordsinspektion och avslutades med att Justitiekanslern gjorde uttalanden om vissa brister i domstolarnas efterlevnad av reglerna rörande ersättning för merkostnader. Bland annat konstaterades att domstolarna oftast inte motiverade sina beslut på ett tillfredsställande sätt och att det fanns brister i efterlevnaden av domstolarnas underrättelseskyldighet gentemot Justitiekanslern.

Härutöver har tre tillsynsprojekt som inleddes under 2021 avslutats under året. I ett av tillsynsprojekten uttalade Justitiekanslern allvarlig kritik mot Polismyndighetens långa handläggningstider av ärenden rörande omhändertagande av vapen och återkallelse av vapentillstånd. I ett annat av tillsynsprojekten fick Polismyndigheten kritik för att inte ha kommit till rätta med sin tidigare under flera år uppmärksammade underlåtenhet att underrätta Transportstyrelsen om beslut att lägga ned förundersökningar när besluten har betydelse för frågan om återkallelse av körkort. I det tredje tillsynsprojektet riktade Justitiekanslern kritik mot Göteborgs universitet och Lunds universitet för vissa brister i deras handläggning av disciplinärenden.

Enligt verksamhetsplanen bör ett ärende som innefattar en skrivbordsinspektion avslutas inom tre månader från det att det underlag som ska granskas är inhämtat. Målet uppnåddes i det tillsynsprojekt som inleddes och avslutades under året men överskreds i de övriga tre tillsynsprojekten.

3.2 ENSKILDA TILLSYNSÄRENDEN (KLAGOMÅL, INITIATIVÄRENDEN OCH ÖVERLÄMNAD ÄRENDE)

I sju ärenden där enskilda gjort anmälan och i tre ärenden som tillkommit på Justitiekanslerns eget initiativ har Justitiekanslern uttalat kritik.

Kritiken har bland annat avsett att handläggningen av ärenden dragit ut på tiden. Justitiekanslern har i detta avseende kritiserat Skatteverket för myndighetens passiva och långsamma handläggning av ärenden som avser obligatorisk omprövning i samband med att ett beskattningsbeslut har överklagats.

Justitiekanslern har vidare i två olika ärenden kritiserat Migrationsverket för myndighetens passiva och långsamma handläggning av ärenden om medborgarskap. I ett av de nu nämnda ärendena har Justitiekanslern även riktat kritik mot Säkerhetspolisen för myndighetens passiva och långsamma handläggning av ett remissvar i ett ärende om medborgarskap.

Justitiekanslern har även kritiserat myndigheters handläggning i andra hänseenden. Exempelvis har Polismyndigheten fått viss kritik för underlåtenhet att informera en förvaltare om att huvudmannen var misstänkt för brott, trots huvudmannens önskemål om att förvaltaren skulle underrättas. Allvarlig kritik har vidare riktats mot Kriminalvården för att ett avräkningsunderlag inte beaktats i samband med verkställighet av en dom, vilket fick till följd att en person varit felaktigt frihetsberövad under 18 dagar.

Alingsås tingsrätt har kritiserats för att dess riktlinjer för att förordna offentliga försvarare och andra rättsliga biträden missgynnat jurister som inte har huvudsakligt verksamhetsställe i domsagan på ett sätt som inte är sakligt motiverat.

Justitiekanslern har också riktat allvarlig kritik mot Arbetsförmedlingen för att myndigheten inte följt ett beslut från Statens överklagandenämnd i ett återförvisat anställningsärende. Viss kritik har även riktats mot Försäkringskassan med anledning av att vidtagna åtgärder mot felutskick och felpubliceringar av känsliga personuppgifter tagit för lång tid att genomföra och inte i alla delar varit tillräckliga.

Slutligen har Justitiekanslern i två olika fall kritiserat kommuner för bristande efterlevnad av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen (TF). Östersunds kommun kritiserades för att inte ha uppfyllt det skyndsamhetskrav som enligt tryckfrihetsförordningen gäller vid utlämnande av allmänna handlingar. En nämndordförande i Västerås kommun kritiserades för att ha uttalat sig i radio på ett sätt som inte är förenligt med det ändamål som bär upp anonymitetsskyddet i 2 kap. 18 § TF.

Av anmälningarna från enskilda lades ungefär 540 till handlingarna med ett brevsvaret till anmälaren och ungefär 110 lades till handlingarna utan någon åtgärd. I vissa fall då anmälan lades till handlingarna utan någon åtgärd kan anmälaren ha fått ett brevsvaret vid ett tidigare tillfälle. 41 ärenden som avsåg anmälningar från enskild om brott i tjänsten avslutades med beslut om att förundersökning inte skulle inledas.

Beträffande såväl ärenden som avslutades utan vidare utredning som ärenden som föranledde utredning av någon omfattning uppnåddes per den 31 december 2022 i de allra flesta fallen de i verksamhetsplanen uppsatta målen om en månads respektive tio månaders handläggningstid.

3.3 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 22 länsstyrelser och 173 andra myndigheter granskats.

Granskningen av ärendeförteckningar avslutades med att Justitiekanslern kritiserade Arbetsmiljöverket och Statens Fastighetsverk för brister i diarieföringen.

Vidare gjorde Justitiekanslern påpekanden beträffande 18 länsstyrelser och 35 andra myndigheter.

Samtliga ärenden avslutades inom den enligt verksamhetsplanen utsatta tiden.

3.4 TILLSYN I SKADEREGLERINGSÄRENDEN

Justitiekanslern har i nio skaderegleringsärenden riktat kritik mot myndigheter.

I två fall har kritik riktats mot både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. I det ena ärendet kritiserades båda myndigheterna för långsam handläggning av en förundersökning. Det andra ärendet gällde ett dödsfall som inträffat efter ett polisingripande. Åklagarmyndigheten fick i det fallet kritik för att ha underlåtit att skyndsamt vidta alla relevanta utredningsåtgärder efter dödsfallet. Polismyndigheten fick å sin sida kritik för att ha beslutat om att de ingripande poliserna fick hålla ett gemensamt avlastningssamtal före det att de avrapporterade händelsen, att avrapporteringen skedde genom upprättande av promemorior och för bristande saklighet under förhör med en av poliserna. (Se även avsnitt 4.2.)

Polismyndigheten har därutöver fått kritik i ytterligare två fall. I det ena ärendet kritiserades myndigheten för att en avspärning inte dokumenterats korrekt, vilket medförde att det saknades uppgift om när tvångsmedlet hävdes (se även avsnitt 4.2). I det andra ärendet handlade kritiken om att ett utlämnande av tidigare beslagtagna egendom hade dröjt mer än två år efter att beslaget hävts.

Riksarkivet har kritiserats för underlåtenhet att lämna överklagandehänvisning i beslut om avgift. Migrationsverket har fått kritik för passiv och långsam handläggning av ett ärende om förlängning av uppehållstillstånd.

Vidare har Uppsala tingsrätt kritiserats för att inte ha gjort en noggrann sekretessprövning trots att det i folkbokföringen fanns en sekretessmarkering avseende uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Därutöver har Skatteverket fått kritik för att inte ha vidtagit rimliga åtgärder i syfte att säkerställa att en felaktig personuppgift raderas eller rättas utan dröjsmål.

Avslutningsvis har Justitiekanslern kritiserat Länsstyrelsen i Jämtlands län för att beslut om fördelning av älgar för avskjutning inom licensområden för jakt efter älg på renbetesfjällen fattats utan att länsstyrelsen säkerställt att samtliga som fått rätt att skjuta ett visst antal älgar haft jakträtt. Länsstyrelsen fick även kritik för omfattande brister i dokumentationen och diarieföringen i ärenden om älgutdelning. (Se även avsnitt 4.2.)

Justitiekanslern har i två ärenden gjort vissa uttalanden utan att någon kritik uttalats. I det ena ärendet avsåg uttalandena vikten av samordning mellan Kronofogdemyndigheten och Lantmäteriet i vissa frågor avseende fortsatt inteckningsansvar i fastigheter och tomträtter som säljs exekutivt. I det andra ärendet avsåg uttalandena Transportstyrelsens hantering av underrättelser från Polismyndigheten.

4 SKADESTÅND INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	1 835	1 336	872
<i>Inkomna ärenden</i>	3 396	3 751	3 730
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	5 231	5 087	4 602
<i>Avgjorda ärenden</i>	3 567	3 259	3 266
<i>Utgående balans¹</i>	1 669	1 837	1 336

Av samtliga ärenden som kommit in under året har skadeståndsärenden utgjort 45 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för skaderegleringen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga tolv månader.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga fyra månader.

Av de under 2022 inkomna ärendena avsåg 2 184 anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen, 1 179 anspråk på ersättning enligt skadeståndslagen m.m. samt på grund av felaktig personuppgiftsbehandling och 27 under året anhängiggjorda rättegångar.

Det uppsatta målet för skaderegleringen uppnåddes i den stora merparten av ärendena. Vid årsskiftet fanns 179 skaderegleringsärenden äldre än tolv månader. Antalet äldre ärenden har alltså ökat jämfört med föregående år. En förklaring till ökningen är att inkomna skaderegleringsärenden kännetecknas av en ökad komplexitet och därmed är mer resurskrävande. En annan förklaring är att en

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021 och 2022 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

större del av myndighetens resurser har behövt tas i anspråk för arbete med rättegångar.

När det gäller ersättning vid frihetsinskränkning fanns vid årsskiftet 133 ärenden äldre än fyra månader. Det är en halvering av antalet ärenden som inte har avslutats inom tidsmålet jämfört med förra året. Minskningen beror bland annat på att såväl beredning som expediering av dessa ärenden har prioriterats.

4.1 ERSÄTTNING ENLIGT FRIHETSBERÖVANDELAGEN

Anspråken på ersättning enligt frihetsberövandelagen utgjorde ungefär 30 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. Under 2022 avgjordes 2 493 sådana ärenden. Ersättning beviljades helt eller delvis i cirka 90 procent av fallen.

Totalt betalades under året 97 158 tkr inklusive ombudskostnader och ränta ut i ersättning enligt frihetsberövandelagen. Dessa ersättningar har belastat utgiftsområde 4 anslaget 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 177 ärenden under året. I 52 av dessa ärenden har ersättningen överstigit 200 tkr. De högsta beloppen som under året har beslutats i ett ärende är ca 478 tkr, 372 tkr respektive 368 tkr.

Från och med den 1 juli 2022 kan ersättning enligt 2–4 §§ frihetsberövandelagen utmätas för fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Justitiekanslern har från samma datum underrättat Kronofogdemyndigheten om beslut där sådan ersättning beviljas. I de fall Kronofogdemyndigheten har beslutat om utmätning har utbetalning skett till ett av Kronofogdemyndigheten anvisat konto. Kronofogdemyndigheten har under året utmätt sådana fordringar i 180 ärenden till ett sammanlagt belopp om cirka 4 044 tkr. Kronofogdemyndigheten har även utmätt ersättning för ombudskostnader till ett sammanlagt belopp om cirka 641 tkr.

Justitiekanslern har, efter rekvisition, betalat ut 11 595 tkr till Polismyndigheten och 50 tkr till Tullverket. Dessa belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövandelagen, det vill säga ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp för de tre senaste åren.

	2022	2021	2020
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 493	2 080	2 122
<i>Ärenden där ersättning utbetalats</i>	2 246	1 811	1 879
<i>Utbetalt belopp tkr</i>	97 158	73 002	72 818
<i>Varav ombudskostnader tkr</i>	2 473	2 032	2 049

4.2 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Utöver anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen och rättegångar (se avsnitt 4.3) registrerades under året 1 135 anspråk grundade på främst skadeståndslagen och 44 anspråk grundade på påståenden om felaktig

personuppgiftsbehandling. Justitiekanslern har under året avgjort 1 042 sådana skadeståndsärenden. Ersättning beviljades i 15 procent av fallen. Justitiekanslern har i dessa ärenden gett någon annan myndighet ansvar att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt 1 912 tkr exklusive ränta.

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas i avsnitt 7.

Några intressanta skadeståndsärenden

Här redovisas några av de beslut som under 2022 har fattats inom den frivilliga skaderegleringen. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, bristande utredningsåtgärder efter dödsfall som inträffat efter ett polisingripande. En person som var intagen för tvångsvård avled efter ett polisingripande. Justitiekanslern kom fram till att det fanns så allvarliga brister i utredningen av dödsfallet att staten inte hade iakttagit de positiva förpliktelser som funnits enligt Europakonventionen att tillse att personens död utreddes i behörig ordning. För överträdelsen tillerkändes den avlidnes anhöriga skadestånd med 30 000 kr vardera för ideell skada. (Se även avsnitt 3.4.)

Tillväxtverket, långsam handläggning. Ett bolag begärde skadestånd av staten med hänvisning till långsam handläggning av ansökan om korttidsstöd. Handläggningstiden hos Tillväxtverket uppgick till drygt sju månader, räknat från det att en domstol hade återförvisat ärendet till myndigheten. Justitiekanslern konstaterade att enskilda med fog kan förvänta sig att ansökningar om korttidsstöd handläggs utan oskäligt dröjsmål med hänsyn till ärendenas ekonomiska betydelse. Det gällde även i en särpräglad situation som coronapandemin. Den långsamma handläggningen bedömdes vara i och för sig skadeståndsgrundande. Anspråket avslogs dock eftersom det saknades underlag för bedömningen att bolaget hade orsakats någon skada till följd av dröjsmålet.

Polismyndigheten, verkställighet av kroppsvisitation. Sökanden stoppades av en polispatrull med anledning av misstanke om narkotikabrott. Efter beslut om kroppsvisitation genomfördes personens kläder. Undersökningen skedde bland annat i ett trapphus och genom att polismannen lyste med en ficklampa ned i underkläderna. Justitiekanslern ansåg att det i realiteten handlat om en kroppsbesiktning. Med hänsyn till exponeringen av kroppen borde undersökningen vidare ha genomförts inomhus i ett avskilt rum. Att sökanden skulle ha samtyckt till hur verkställigheten gick till saknade betydelse i sammanhanget. Justitiekanslern konstaterade att undersökningen inneburit en överträdelse av sökandens rätt till privatliv enligt Europakonventionen, och personen tillerkändes skadestånd med 10 000 kr för kränkning.

Länsstyrelsen i Jämtlands län, hantering av jakträtt på renbetesfjällen. En sameby begärde skadestånd av staten med anledning av hur jakträtt på renbetesfjällen hanterats. Samebyn tillerkändes skadestånd för uteblivna upplåtelseavgifter eftersom länsstyrelsen under flera år felaktigt tilldelat en norsk sameby rätt att som jakträttsinnehavare skjuta ett visst antal älgar inom samebyns licensområde.

Vidare tillerkändes samebyn ideellt skadestånd som grundade sig på att rätten till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen överträtts. Här konstaterades att samebyn inte kunnat få en prövning av sina rättigheter eftersom den inte underrättats om några beslut att upplåta jakträtt. Samebyn fick skadestånd med sammanlagt 28 000 kr. (Se även avsnitt 3.4.)

Polismyndigheten, hantering av en avspärrning. En lägenhet spärrades av i samband med en brottsplatsundersökning. Vid ingripandet bytte Polismyndigheten låscynder i lägenhetsdörren. Den nya låscylindern lämnades kvar i dörren. Eftersom hyresvärden inte godkänt utformningen på den nya låscylindern behövde hyresgästen byta lås. Justitiekanslern konstaterade att Polismyndigheten med hänvisning till sin vårdplikt varit skyldig att lämna tillbaka lägenheten i oförändrat skick. Underlåtenheten att sätta tillbaka den ursprungliga låscylindern var därmed skadeståndsgrundande och sökanden beviljades ersättning för sina kostnader. (Se även avsnitt 3.4.)

Svea hovrätt, beslut om fördelning av rättegångskostnader i mål mellan enskilda. Ett byggföretag förlorade en tvist mot ett fackförbund angående skadestånd på grund av otillåtna stridsåtgärder och ålades ansvar för rättegångskostnader. Byggföretaget begärde skadestånd för rättegångskostnaderna och hänvisade till vissa rättigheter i Europakonventionen. Bland annat påstods att hovrättens beslut om rättegångskostnader utgjort en överträdelse av bolagets rätt till ett effektivt rättsmedel. Justitiekanslern avtog anspråket i den delen med hänvisning till att målet i hovrätten rört en tvist mellan enskilda och att rätten till ett effektivt rättsmedel enligt Europakonventionen därför inte varit tillämplig i målet. Det fanns inte heller grund för att staten hade överträtt några andra rättigheter i förhållande till byggbolaget på det sätt som påståtts.

Tullverket, beslut om ytlig kroppsbesiktning m.m. En person med utländsk bakgrund som enligt egna uppgifter hade rest från Ystad till Malmö anmanades vid en inre gränskontroll i Malmö att kliva av sitt tåg och följa med till Tullverkets lokaler vid tågstationen. Där genomfördes en ytlig kroppsbesiktning. Personen begärde ersättning med hänvisning till vissa rättigheter i Europakonventionen och hävdade att det var fråga om diskriminering. Justitiekanslern konstaterade att tulltjänstemännens bedömning att personen hade rest in i landet var uppenbart oriktig. Anmaningen och kroppsbesiktningen hade därmed beslutats utan lagstöd. Sökandens rättigheter enligt Europakonventionen hade överträtts genom ingripandet och sökanden tillerkändes ersättning med 10 000 kr för kränkning. Justitiekanslern avböjde att pröva den del av sökandens anspråk som grundade sig på diskriminering med hänvisning till svårigheterna i bevishänseende.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, långsam handläggning av en förundersökning. En person begärde ideellt skadestånd med hänvisning till att prövningen av brottsmisstanken hade tagit oskäligt lång tid. Förundersökningen tog drygt fem år trots att det handlade om ett relativt enkelt ärende. Under en mycket lång tid, sammanlagt nästan fyra år och nio månader, vidtog Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten inga utredningsåtgärder. Justitiekanslern konstaterade att sökandens rätt till rättegång inom skälig tid enligt Europakonventionen hade överträtts och sökanden beviljades ersättning för ideell skada med 30 000 kr. (Se även avsnitt 3.4.)

Kronofogdemyndigheten och Göteborgs tingsrätt, överklagande av ett beslut om utmätning. Kronofogdemyndigheten beslutade om löneutmätning i en arbetstagares lön. Av misstag betalade arbetsgivaren in förbehållsbeloppet till Kronofogdemyndigheten, som utmätte beloppet. Arbetsgivaren överklagade utmättningsbeslutet och yrkade återbetalning av förbehållsbeloppet. Tingsrätten upphävde utmättningsbeslutet, dock utan att samtidigt förordna om att efterföljande fördelnings- och utbetalningsbeslut skulle upphävas. Justitiekanslern konstaterade att tingsrätten ådragit staten skadeståndsskyldighet genom att inte upphäva besluten. På grund av brister i orsakssambandet avslogs dock anspråket.

Polismyndigheten, skador i samband med en kriminalteknisk undersökning av bildelar. I samband med en mordutredning beslutades om beslag av styrenheterna på en bil i syfte att genomföra kriminalteknisk undersökning. Att verkställa beslaget förutsatte dock våldsanvändning mot bilen som då inte var föremål för beslag. Styrenheterna monterades ur bilen, men blev därvid förstörda. Sökanden begärde skadestånd av staten. Justitiekanslern bedömde att skadan på styrenheterna i detta fall uppkommit genom polisens våldsanvändning och att staten därför var strikt ansvarig för skadan. Sökanden tillerkändes därmed ersättning med drygt 74 tkr. Justitiekanslern påtalade att det finns svärmotiverade skillnader i enskildas förutsättningar att få ersättning för skador som uppkommer i samband med brottsutredningar. I detta fall hade exempelvis någon ersättning inte kunnat utgå om det i stället varit bilen som tagits i beslag. Justitiekanslern skickade en kopia av beslutet till Justitiedepartementet.

4.3 RÄTTEGÅNGAR

Under året registrerades 27 nya ärenden där enskilda väckt talan mot staten vid domstol. Av dessa avsåg 14 ärenden anspråk som dessförinnan hade prövats av Justitiekanslern. Sex av de ärenden som tidigare prövats av Justitiekanslern avsåg ersättning enligt frihetsberövandelagen. Resterande åtta av de ärenden som tidigare prövats av Justitiekanslern avsåg beslut där anspråket prövats enligt andra bestämmelser. Övriga 13 ärenden avsåg ärenden där den enskilde vände sig direkt till domstol.

26 ärenden avslutades under året. I fyra av dessa ärenden fick en annan myndighet i uppdrag att föra statens talan. I övriga 22 ärenden förde Justitiekanslern statens talan. I ett av dessa ärenden, som avsåg frihetsberövandelagen, träffades en förlikning. I ett ärende återkallade käranden sin talan efter statens svaromål och i fyra fall bifölls talan helt eller delvis. I 16 ärenden, varav tre gällande frihetsberövandelagen, lämnades käromålet utan bifall eller avvisades helt eller delvis.

Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Några intressanta mål och tvister

Här redogörs för vissa av myndighetens skadeståndsrättsliga mål i domstol. Även en pågående investeringstvist redovisas här. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Begränsningar av avdragsrätt för ränta och etableringsfriheten. Ett energibolag begär skadestånd med drygt en miljard kronor grundat på både unionsrätten och

skadeståndslagen. Huvudfrågan i målet är om staten är skadeståndsskyldig på den grunden att bolaget i strid med den unionsrättsliga etableringsfriheten har vägrats ränteavdrag. Tingsrätten ogillade bolagets talan. Hovrätten har beviljat prövningstillstånd i målet. Huvudförhandling i hovrätten är planerad att äga rum under våren 2023. (Se även not 27 i de finansiella dokumenten.)

Mervärdesskatt på posttjänster. En bank begär med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd. Målet rör frågan om banken i strid med unionsrätten har betalat mervärdesskatt på posttjänster. Bankens anspråk mot staten uppgår till drygt 550 miljoner kronor. Tingsrätten ogillade bankens talan i juni 2022. Hovrätten har beviljat prövningstillstånd i målet. (Se även not 27 i de finansiella dokumenten.)

Prövningen av strandskyddsdispenser och Europakonventionens egendomsskydd. Två personer som nekats strandskyddsdispens begär i skilda mål ideell ersättning av staten med hänvisning till att inblandade myndigheter och domstolar i sin prövning av dispensfrågan inte gjort en tillräcklig proportionalitetsbedömning. I det ena målet förlorade käranden i tingsrätten. Målet överklagades och hovrätten nekade prövningstillstånd. Käranden klagade till Högsta domstolen som 2022 avslog överklagandet. Även i det andra målet förlorade käranden i tingsrätten och klagade till hovrätten. Hovrätten fastställde under året tingsrättens domslut. Käranden har överklagat domen till Högsta domstolen som ännu inte har meddelat beslut i frågan om prövningstillstånd.

Rättegångskostnader i förvaltningsmål och rätten till rättvis rättegång. En person som fått sitt yrkande om ersättning för rättegångskostnader avvisat av Högsta förvaltningsdomstolen har väckt talan mot staten i tingsrätt. Personen gör gällande att staten genom Högsta förvaltningsdomstolens beslut att avvisa i stället för att bifalla yrkandet har överträtt rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen, unionsrätten och Europakonventionen. Personen begär skadestånd alternativt ersättning för sina kostnader i Högsta förvaltningsdomstolen. Staten har bestritt käromålet.

Hönsburar och anmälningsdirektivet. Trettio äggproducenter väckte 2017 talan om skadestånd av staten för att regeringen och Jordbruksverket under åren 1997–2003 inte anmält bestämmelser om hönsburar till EU i enlighet med det så kallade anmälningsdirektivet. Bestämmelser som innehöll tekniska föreskrifter fick därmed enligt äggproducenterna inte tillämpas mot enskilda. Talan i ett så kallat pilotmål ogillades och överklagades till hovrätten som under 2022 fastställde tingsrättens domslut. Högsta domstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Efter utgången i pilotmålet har samtliga äggproducenter återkallat sin talan (vissa återkallade sin talan redan 2021).

Rättidsprövning och rätten till en rättvis rättegång. En person begär ideellt skadestånd under påstående att rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen har kränkts. Bakgrunden till tvisten är Skatteverkets rättidsprövning av ett överklagande, som skett genom det allmänna ombudet hos Skatteverket och som domstolarna har ansett sig bundna av. Personen anser att överklagandet har kommit in för sent och har inte kunnat få den frågan prövad tidigare i domstol. Tingsrätten ogillade käromålet. Hovrätten fastställde

tingsrättens dom i juni 2022. Domen har överklagats till Högsta domstolen, som inte har fattat beslut i frågan om prövningstillstånd.

Statens ansvar för uttalanden i en SVT-dokumentär. En person begär skadestånd i huvudsak med hänvisning till att staten genom Sveriges Television har överträtt vissa av personens rättigheter enligt Europakonventionen. Överträdelserna ska ha skett genom att SVT i framställningen och utsändningen av en dokumentär inte har respekterat personens rätt till privatliv m.m. Personen gör även gällande att staten inte har tillhandahållit effektiva rättsmedel för att komma till rätta med kränkningarna. Staten bestrider käromålet. Huvudförhandling i målet ska hållas i början av 2023.

Ingen rätt till ideellt skadestånd för målsägande vid koppleribrott. En person var målsägande i ett brottmål rörande koppleri. Personen tillerkändes inte någon kränkingsersättning bland annat för att brottet inte bedömdes ha inneburit någon allvarlig integritetskränkning. Personen har yrkat skadestånd och gjort gällande att domstolens bedömning ger uttryck för en förlegad syn på brottsoffer som är oförenlig med Europakonventionen. Målet rörde även frågan om rätten till rättegång inom skälig tid har övertratts och hur tiden skulle beräknas i förhållande till målsäganden. Tingsrätten ogillade käromålet. Hovrätten fastställde tingsrättens dom i juni 2022. Högsta domstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Covidbegränsningar och fri rörlighet för tjänster. Ett spelbolag begär skadestånd för utebliven vinst. Grunden för bolagets talan är att de åtgärder som har införts genom en förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 strider mot unionsrättens princip om fri rörlighet för tjänster. Huvudförhandling i tingsrätten planeras att äga rum under hösten 2023.

Skadestånd på grund av bristande möjlighet att klaga på beslut om medicinering inom tvångsvård. En person som vårdas inom ramen för rättspsykiatrisk vård gör gällande en överträdelse av rätten till privatliv. Grunden för talan är att ett beslut om medicinering som ordinerats inom tvångsvård inte kan överklagas särskilt. Staten bestred käromålet och gjorde gällande att de rättsmedel som finns i svensk lagstiftning är adekvata och att frågan om medicinering prövas som en del av tvångsvården. Det var därför enligt staten inte fråga om någon rättighetsinskränkning. Tingsrätten biföll käromålet och tillerkände käranden ersättning. Sedan båda parter överklagat domen beslutade hovrätten att undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Kronofogdemyndigheten inte skyldig att betala dröjsmålsränta vid dröjsmål med utbetalning av influtna medel. En person ansökte i början av 2019 om stämning mot staten på den grunden att Kronofogdemyndigheten dröjt med att betala ut influtna medel i ett utsökningsmål. Som grund åberopades i första hand att personen hade rätt till dröjsmålsränta enligt räntelagen på de belopp som hade betalats ut för sent. Hovrätten biföll käromålet. Högsta domstolen fastställde i ”Kronofogdemyndighetens sena utbetalningar” NJA 2022 s. 105 att Kronofogdemyndigheten inte var skyldig att betala dröjsmålsränta enligt en direkt eller analog tillämpning av räntelagen för dröjsmålet med utbetalning av influtna medel.

Skadestånd på grund av domstols handläggning av ett förvaltarekapsärende.

En person begär skadestånd av staten med hänvisning till en tingsrätts handläggning av ett förvaltarekapsärende. Enligt käromålet var handläggningen av förvaltarekapsärendet behäftad med sådana brister att staten har gjort sig skyldig till en överträdelse av kändens rätt till skydd för sitt privatliv. Staten har medgett viss ersättning och endast delvis bestritt talan. Tingsrätten biföll käromålet men tillerkände känden ett betydligt lägre belopp än vad som yrkats. Känden har överklagat domen till hovrätten, som har meddelat prövningstillstånd.

Positiva skyldigheter att effektivt utreda en våldtäktsanklagelse. En person begär ideellt skadestånd för att personens rättigheter som brottsoffer ska ha kränkts genom att polis och åklagare inte utrett en våldtäktsanklagelse på det sätt som krävs enligt Europakonventionen. Känden påstår att utredningen tagit för lång tid och brustit i flera avseenden. Staten har bestritt käromålet.

Fråga om skadestånd på grund av fel, försummelse och tjänstefel i samband med förundersökning och beslut om häktning. En person satt anhållen och häktad i drygt två veckor som misstänkt för våldtäkt. Förundersökningen lades därefter ned av bevisskäl. Förutom själva frihetsberövandet grundar sig anspråket på att polis och åklagare skulle ha gjort sig skyldiga till diverse fel, försummelse och tjänstefel under förundersökningen. Staten medgav viss ersättning för frihetsberövandet men bestred anspråket i övrigt. Tingsrätten förpliktade staten att utge det medgivna beloppet men ogillade anspråket i övrigt. Domen har överklagats till hovrätten, som har meddelat prövningstillstånd. Parterna har slutfört sin talan. Hovrätten avser att avgöra målet på handlingarna.

Preskription av och undantag från rätten till ersättning vid frihetsberövande. I mitten av 1980-talet dömdes en då 15 år gammal person för mord efter att ha erkänt gärningen. Personen var frihetsberövad i närmare två år och tog under den tiden tillbaka sitt erkännande. Efter resning frikändes personen. Personen begärde ersättning av staten för lidande med tre miljoner kronor. Staten invände i första hand att anspråket var preskriberat och i andra hand att ersättning skulle vägras eftersom personen själv uppsåtligen hade orsakat frihetsberövandet genom att erkänna gärningen och manipulera den tekniska bevisningen. Tingsrätten och hovrätten ansåg bägge att anspråket inte var preskriberat. Hovrätten ansåg inte heller att personen uppsåtligen hade orsakat frihetsberövandet. Högsta domstolen som meddelade prövningstillstånd i bägge frågorna ogillade käromålet i ”Det oriktiga erkännandet” NJA 2022 s. 609. Preskriptionsfrågan prövades dock inte eftersom domstolen kom fram till att personen själv uppsåtligen hade föranlett frihetsberövandet.

Fråga om lidandeersättningens storlek vid längre frihetsberövande och överträdelse av EKMR. En person dömdes till fem års fängelse, och avtjänade ungefär halva tiden innan frikännande dom meddelades efter resning. Justitiekanslern har i tidigare beslut beviljat 900 tkr i lidandeersättning för frihetsberövandet. Personen begär nu ytterligare lidandeersättning med 1 600 tkr samt 800 tkr i ideellt skadestånd. Grunden för anspråket är, förutom frihetsberövandet i sig, i huvudsak att de förhållanden under vilka personen har hållits frihetsberövad har inneburit en kränkning av artikel 3 i Europakonventionen. Personen avtjänade en stor del av fängelsestraffet placerad i

avskildhet och fick byta anstalt vid flera tillfällen. Staten har gett in svaromål i februari 2023.

Anspraak enligt ett bilateralt investeringsskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Ett kinesiskt bolag har initierat ett skiljeförfarande mot Sverige vid ICSID under återopande av ett bilateralt investeringsskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Bolaget har påstått att Sverige överträtt investeringsskyddsavtalet genom att vissa villkor ställts upp vid en auktion här i landet av frekvenser i 5G-nätet. Anspråket uppgavs inledningsvis uppgå till åtminstone 5,2 miljarder kronor. Justitiekanslern, som på uppdrag av regeringen bevakar statens rätt i skiljeförfarandet, har inte godtagit kravet. Under sommaren utsågs skiljenämnden och i januari 2023 gav det kinesiska bolaget in sitt käromål. (Se även not 27 i de finansiella dokumenten.)

5 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	51	82	35
<i>Inkomna ärenden</i>	338	335	351
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	389	417	386
<i>Avgjorda ärenden</i>	353	365	304
<i>Utgående balans¹</i>	33	51 ²	82
<i>Inledda förundersökningar</i>	19	21	57
<i>Väckta åtal</i>	2	2	6

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärenden utgjort fyra procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för till exempel preskription och beslag inte ska överskridas.

I så gott som samtliga ärenden uppnåddes det uppsatta tidsmålet. Vid årsskiftet fanns inget ärende äldre än en månad där beslut i frågan om förundersökning ska inledas inte fattats.

En stor del av anmälningarna har avsett två webbplatser som fått grundlagsskydd genom utgivningsbevis. Vidare har ett stort antal anmälningar avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagsskydd. Det gäller bland annat tillhandahållanden på internet där webbplatsen inte omfattas av den så kallade databasregeln i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021 och 2022 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot förra årsredovisningen följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

5.1 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Förundersökningar

Justitiekanslern inledde under året förundersökning i 19 ärenden, varav 13 ärenden avsåg yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp. Av dessa 13 samordnades tre respektive två ärenden och ett ärende samordnades med en redan pågående förundersökning från 2021. Fyra förundersökningar från 2022, åtta från 2021 och två från 2020 har lagts ned. I tre ärenden, varav två samordnats, har åtal väckts. Övriga förundersökningar pågår fortfarande.

Under året inleddes förundersökning i fyra ärenden angående brott mot tystnadsplikten, varav tre gällde brott mot anonymitetsskyddet. Två av förundersökningarna har lagts ned och i två ärenden pågår förundersökningarna fortfarande.

Under året inleddes förundersökning i två ärenden angående brott mot efterforskningsförbudet. Förundersökningarna pågår fortfarande i dessa ärenden.

Bestämmelserna i 6 kap. 6 och 7 §§ YGL om ansvarsbefrielse för äldre material i databaser medförde att Justitiekanslern under året lade ned förundersökningar i flera ärenden angående hets mot folkgrupp och i ett fall som rörde misstanke om grovt förtal.

Rättegångar

Stockholms tingsrätt meddelade dom i ett mål angående tryck- och yttrandefrihetsbrottet *grovt förtal*. Åtalet avsåg uttalanden i en tryckt bok samt i ljud- och e-bokversioner av boken. Anledningen till att Justitiekanslern fann skäl att väcka allmänt åtal var att författaren av boken efter allmänt åtal tidigare hade dömts för grovt förtal av samma målsägande avseende motsvarande förtalsuppgifter på sociala medier. Tingsrätten ogillade åtalet sedan juryn ansett att brott inte förelåg. Domen har fått laga kraft.

Falu tingsrätt meddelade i oktober 2021 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg 41 artiklar och bilder som lagts upp på en webbplats. Tingsrätten dömde den tilltalade för hets mot folkgrupp i 22 fall och ogillade åtalet i övrigt. Den tilltalade överklagade domen till Svea hovrätt, som fastställde tingsrättens dom. Högsta domstolen har efter överklagande av den tilltalade inte meddelat prövningstillstånd.

Falu tingsrätt meddelade dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg fem artiklar som tillhandahållits på en webbplats. Frågan var om bilder som återgav projiceringen mot en synagoga av text med budskapet att förintelsen är en bluff. Falu tingsrätt dömde den ansvarige utgivaren i enlighet med åtalet. Den tilltalade har överklagat domen.

Falu tingsrätt meddelade dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg två artiklar och en bild som tillhandahållits på en webbplats. Falu tingsrätt dömde den tilltalade för hets mot folkgrupp i två fall,

avseende artiklarna, men ogillade åtalet i övrigt. Den tilltalade har överklagat domen.

6 RÄTTSHJÄLP INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	58	60	24
<i>Inkomna ärenden</i>	2 381	2 377	2 262
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	2 439	2 437	2 286
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 367	2 379	2 230
<i>Utgående balans¹</i>	59	58	60

Av samtliga ärenden som kommit in under året har rättshjälpsärenden utgjort 31 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp och underrättelser till Justitiekanslern (DVFS 2022:2) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bland annat om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av offentlig försvarare och vissa andra biträden, beslut om ersättning för merkostnader till distansbiträden och förhandsbesked avseende sådana kostnader samt beslut i första instans genom vilket en offentlig försvarare eller ett målsägandebiträde med flera har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 150 tkr inklusive mervärdesskatt.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättshjälpsärenden:

- Justitiekanslern ska bidra till en enhetlig rättspraxis på området. Tillsynen över rättshjälpsystemet ska utökas och kontrollen över utgifterna för rättsliga biträden ska stärkas.

Under 2022 har Justitiekanslern överklagat 157 beslut i olika rättshjälpsärenden. Överklagandena avsåg, liksom tidigare år, i stor omfattning beslut om ersättning för merkostnader till så kallade distansbiträden, inklusive beslut om förhandsbesked i sådana frågor. Det mer än dubblerade antalet överklaganden (66 stycken år 2021) har möjliggjorts av Justitiekanslerns ökade anslag, vilket inneburit att ytterligare resurser kunnat läggas på tillsynen över rättshjälpsystemet.

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans åren 2020 och 2022 beror på att ärenden delats upp i flera vid överklagande och att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

Det ökade antalet överklaganden samt det förhållandet att Justitiekanslern har drivit några frågor till högsta instans har bidragit till en mer enhetlig praxis. Bland annat gäller det förordnande av distansbiträden där en mer restriktiv praxis kan skönjas hos domstolarna samt frågan hur den schablon som finns gällande ersättning för merkostnader ska tillämpas. Den ökade överklagandefrekvensen torde ha bidragit till att kontrollen över utgifterna för rättsliga biträden har stärkts. Justitiekanslern uppfyller därigenom målen i verksamhetsplanen.

Under året avslutades 150 rättegångar i ärenden rörande rättshjälp. I tre fjärdedelar eller 112 av dessa ärenden bifölls Justitiekanslerns överklagande helt eller delvis. I 23 av ärendena avslogs Justitiekanslerns överklagande. I 15 fall återkallade Justitiekanslern sitt överklagande.

Under året avslutades 111 ärenden där Justitiekanslern på begäran av domstolar och Rättshjälpsnämnden yttrat sig.

Högsta domstolen har under året meddelat fyra avgöranden där Justitiekanslern varit klagande eller inträtt som motpart.

I ”Resan till Sundsvall” NJA 2022 s. 445 gällde frågan om det fanns särskilda skäl att betala ersättning för merkostnader för tidsspillan och utlägg för en distansförsvarare i hovrätten. Försvararen hade förordnats efter att tingsrätten meddelat dom och var verksam vid samma advokatbyrå som den tidigare förordnade försvararen samt hade tidigare substituerat för denne vid två tillfällen i målet vid tingsrätten. Eftersom distansförsvararen varit väl insatt i målet och det kunde antas att kostnaderna inte blivit avsevärt högre än för en lokalt verksam försvarare fann Högsta domstolen att det fanns särskilda skäl att ersätta begärda merkostnader.

I ”Videokonferensen som inte blev av” NJA 2022 s. 714 var frågan om en offentlig försvarare hade rätt till ersättning för tidsspillan och utlägg på grund av inställelse i rättssalen, trots att han erbjudits att delta via videolänk från den ort där han har sin verksamhet. Högsta domstolen fann att när en offentlig försvarare har kallats att delta i ett sammanträde i rättssalen – och beslut om deltagande via videolänk inte har fattats – är utgångspunkten att försvararen har rätt till ersättning för kostnader som uppkommer för tidsspillan och resa till och från den ort där sammanträdet hålls.

I ”Resorna till Göteborg” NJA 2022 s. 749 gällde frågan tillämpningen av schablonen för ersättning avseende tidsspillan och utlägg till en distansförsvarare. Högsta domstolen tydliggjorde hur schablonen ska tillämpas. Enligt Högsta domstolen ska jämförelsen mellan en distansförsvarares och en lokal försvarares ersättning avse tidsspillan och utlägg för varje arbetsuppgift som distansförsvararen har utfört, exempelvis besök i häktet eller deltagande i en förhandling; det är alltså inte fråga om att göra en samlad jämförelse för uppdraget sett som en helhet.

I ”Överklagande för säkerhets skull” NJA 2022 s. 757 var fråga om, och i så fall under vilka förutsättningar, en offentlig försvarare har rätt till ersättning av allmänna medel för arbete när försvararen har överklagat ett avgörande utan uppdrag och fullmakt från den tilltalade. Högsta domstolen fann att en offentlig

försvarare har rätt till skälig ersättning för det arbete som försvararen vidtar i samband med ett överklagande utan uppdrag, om försvararen har haft fog att räkna med att den tilltalade önskade överklaga och därför skulle utfärda en fullmakt till försvararen, och detta även om så sedan inte sker.

7 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	0	0	2
<i>Inkomna ärenden</i>	4	0	1
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	4	0	3
<i>Avgjorda ärenden</i>	2	0	3
<i>Utgående balans</i>	2	0	0

Rättegångar i ärenden angående skadestånd, tryck- och yttrandefrihet samt rättshjälp redovisas under respektive avsnitt. I detta avsnitt redovisas övriga rättegångar som bland annat avser avtalstvister och äganderättstvister.

Under året inkom fyra övriga rättegångar. Av dessa är nedan av särskilt intresse.

Twist med anledning av att förlikningsersättning betalats till ett ombud. Ett bolag har stämt staten och yrkat fastställelse av att staten är betalningsskyldig avseende en förlikningslikvid enligt en stadfästelsedom i ett tidigare tvistemål mellan bolaget och staten. Staten hade betalat likviden till bolagets dåvarande ombud men denne vidarebefordrade inte beloppet till bolaget. Staten har bestritt talan på den grunden att betalning skett med befriande verkan eftersom ombudet enligt statens uppfattning var behörigt enligt fullmakt att ta emot betalningen. Tingsrätten biföll käromålet. Staten har överklagat domen till Svea hovrätt som har meddelat prövningstillstånd.

Talma sameby mot staten. Talma sameby har stämt staten och bland annat yrkat att tingsrätten ska fastställa att samebyn i förhållande till staten har ensam rätt till jakt och fiske inom samebyns område. Staten har bestritt samebyns talan.

7.1 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till 625 tkr.

Under 2022 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 8 757 tkr inklusive ränta. Av detta avser 7 509 tkr en inbetalning av rättegångskostnader inklusive ränta i ett omfattande mål.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

	2022	2021	2020
<i>Ingående balans</i>	71	58	34
<i>Inkomna ärenden</i>	464	448	345
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	535	506	379
<i>Avgjorda ärenden</i>	455	431	321
<i>Utgående balans¹</i>	74	71	58

Av samtliga ärenden som kommit in under året har övriga ärenden utgjort sex procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Integritet, Justitiekanslerns egen verksamhet, Advokatärenden, Remisser, Uppdrag från regeringen, Skrivelser till regeringen samt rättegångar där staten inte har blivit förelagd att avge svaromål.

8.1 INTEGRITET

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182).

När Integritetsskyddsmyndigheten expedierar beslut enligt de nämnda lagarna ska en kopia av besluten överlämnas till Justitiekanslern som får överklaga sådana beslut för att ta till vara allmänna intressen. Under året inkom 50 ärenden. Inget ärende överklagades.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 217 ärenden registrerats under året.

8.3 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda.

8.4 REMISSER

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans för åren 2021 och 2022 beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

Under året har 100 remisser kommit in och 105 remissyttranden avgetts. 17 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Sex av remissyttrandena, vilka bedömts vara av särskilt intresse, har lagts ut på Justitiekanslerns webbplats under året:

- Betänkandet Tullverkets rättsliga befogenheter i en ny tid (SOU 2022:48)
- Betänkandet En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (SOU 2022:2)
- Promemorian Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning
- Betänkandet Ny förverkandelagstiftning (SOU 2021:100)
- Utkast till lagrådsremiss Skärpta straff för olovlig körning och rattfylleribrott
- Utkast till lagrådsremiss Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

8.5 UPPDRAG FRÅN OCH SKRIVELSER TILL REGERINGEN

Justitiekanslern har sedan 2003 regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna. Justitiekanslern har under året företrätt Sverige vid två möten. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

Ingen framställan till regeringen har gjorts under året.

9 KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Att arbeta hos Justitiekanslern är attraktivt och kvalificerade personer söker lediga anställningar här.

Justitiekanslern deltar varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det så kallade Stockholmspaketet. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om kommande vakanser och om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på andra myndigheter inom rättsväsendet.

Personalomsättningen har varit förhållandevis hög under året. Föredragandena har överlag tidsbegränsade anställningar. Under 2017 rekryterades ett förhållandevis stort antal föredragande. Under 2022 har det varit en generationsväxling då flera av dessa föredragande har slutat sina anställningar och nya föredragande har rekryterats. 14 personer, varav nio föredragande, fyra jurister och en lokalvårdare, avslutade sina anställningar här. 13 föredragande, fyra jurister, en administratör och en timanställd juridikstuderande påbörjade sina anställningar under året. Med anledning av en förestående tvist har dessutom en expert deltidanstälts. Vidare

har sex föredragande och en administratör rekryterats, vilka påbörjar sina respektive anställningar under 2023.

Regelmässigt brukar ett antal personer vara tjänstlediga på grund av föräldradidighet eller för provande av annan anställning. Under året har åtta personer varit tjänstlediga i vart fall en del av året.

Antalet årsarbetskrafter uppgick under 2022 till 44. Vid utgången av 2022 var 37 kvinnor och 16 män anställda på myndigheten.

Tabell 1¹

Balanserade, inkomna och avgjorda ärenden 2022

GRUPPNR	Ing bal 2022	Ink 2022	Ink 2021	Ink 2020	Avgj 2022	Avgj 2021	Avgj 2020	Utg bal 2022 ²
TILLSYN	57	1 026	1 103	1 126	1 039	1 113	1 106	44
Anmälan från enskild	37	528	607	650	536	618	634	28
Anmälan från myndighet	0	1	0	2	1	0	2	0
Oklara skrivelser och anspråk	8	246	239	213	245	239	212	11
Initiativärenden	7	3	9	6	6	8	8	3
Tillsynsprojekt	3	1	3	2	4	2	2	0
Inspektioner	0	0	0	0	0	0	0	0
Ansvarsnämnder	1	27	23	26	26	23	25	2
Ärendeförteckningar	1	220	222	227	221	223	223	0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	51	338	335	351	353	365	304	33
Tryck- och yttrandefrihet	40	322	335	333	326	348	302	18
Radio- och tv-lagen	0	1	0	0	0	0	1	1
Inledda förundersökningar ³	-	14	-	-	14	-	-	11
Rättegångar	11	1	0	18	13	17	1	3
SKADESTÅND	1 835	3 396	3 751	3 730	3 567	3 259	3 266	1 669
Frihetsberövandelagen	1 103	2 081	2 363	2 318	2 394	1 986	2 037	786
Personuppgiftsbehandling	35	44	85	123	53	99	105	33
Skadeståndslagen	619	1 134	1 175	1 154	988	1 035	990	764
Säkerhetskontroll	5	1	5	0	1	2	2	5
Rättegångar	65	27	32	32	26	35	35	69
Återkrav frihetsinskränkning	0	0	0	0	0	0	0	0
Omprövning frihetsinskränkning	7	103	82	95	99	94	86	12
Samråd myndigheter	1	6	9	8	6	8	11	0
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	0	4	0	1	2	0	3	2
INTEGRITET	1	50	38	52	51	38	51	0
Kreditupplysningslagen	1	2	4	0	3	3	0	0
Inkassolagen	0	48	34	52	48	35	51	0
ÖVRIGT	70	414	410	293	404	393	270	74
JK:s egen verksamhet	44	217	194	110	200	176	101	55
Advokatärenden	4	61	46	47	63	47	43	1
Remisser	21	100	143	117	105	143	107	17
Uppdrag från regeringen	1	2	4	1	3	4	0	0
Skrivelser till regeringen	0	0	0	0	0	0	1	0
Rättegångar utan svaromål	0	34	23	18	33	23	18	1
RÄTTSHJÄLP	58	2 381	2 377	2 262	2 367	2 379	2 230	59
Rättshjälp ersättning	15	2 122	2 236	2 102	2 106	2 233	2 086	10
Begäran om yttrande	23	106	81	114	111	96	100	19
Rättegångar	20	153	60	46	150	50	44	30
SUMMA	2 072	7 609	8 014	7 815	7 783	7 547	7 230	1 881

¹ Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

² Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avgjorda ärenden öppnats på nytt.

³ Ny klassificering 2022

Tabell 2

Inkomstär för den utgående balansen av ärenden 2022

GRUPPNR	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	0	1	2	41	44
Anmälan från enskild							1	1	26	28
Anmälan från myndighet										0
Oklara skrivelser och anspråk									11	11
Initiativärenden								1	2	3
Tillsynsprojekt										0
Inspektioner										0
Ansvarsnämnder									2	2
Ärendeförteckningar										0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	0	0	1	3	29	33
Tryck- och yttrandefrihet							1		17	18
Radio- och tv-lagen									1	1
Inledda förundersökningar								1	10	11
Rättegångar								2	1	3
SKADESTÅND	1	0	0	25	1	3	4	194	1 441	1 669
Frihetsberövandelagen									786	786
Personuppgiftsbehandling								12	21	33
Skadeståndslagen						1	1	164	598	764
Säkerhetskontroll								4	1	5
Rättegångar	1			25	1	2	3	14	23	69
Återkrav frihetsinskränkning								0	0	0
Omprövning frihetsinskränkning									12	12
Samråd myndigheter										0
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
INTEGRITET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditupplysningslagen										0
Inkassolagen										0
ÖVRIGT	0	0	0	2	0	0	4	13	55	74
JK:s egen verksamhet				2			4	13	36	55
Advokatärenden									1	1
Remisser									17	17
Uppdrag från regeringen										0
Skrivelser till regeringen										0
Rättegångar utan svaromål									1	1
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	0	0	0	4	55	59
Rättshjälp ersättning									10	10
Begäran om yttrande									19	19
Rättegångar								4	26	30
SUMMA	1	0	0	27	1	3	10	216	1 623	1 881

Tabell 3

Resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål för handläggningstider per den 31 december 2022, enligt myndighetens verksamhetsplan för 2022

Ärendekategori	Mål	Antal ärenden där målet ej uppfylls			Antal avgjorda ärenden totalt ¹		
		2022	2021	2020	2022	2021	2020
TILLSYN							
Remittering eller utredning krävs	Avslutas inom 10 månader	1	3	4	28	22	52
Enkla	Avslutas inom 1 månad	2	4	9	508	596	589
Ärendeförteckningar ²	Avslutas senast 30 juni	0	1	8	194	194	193
Tillsynsprojekt	Avslutas inom tre månader efter att underlag inhämtats	3	1	0	4	2	2
Inspektioner	Avslutas inom 6 veckor efter inspektionen	0	0	0	0	0	0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET							
	Beslut fattas inom 1 månad	3	6	3	326	348	302
SKADESTÅND							
Anspråk enligt skadeståndslagen m.m. (klassificering 4.2, 4.3.1, 4.3.2 och 4.4)	Avslutas inom 12 månader	179	47	28	1 042	1 136	1 097
Anspråk enligt frihetsberövandelagen (inklusive omprövningar)	Avslutas inom 4 månader	133	328	51	2 493	2 080	2 123

¹ Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

² Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar beror på att endast granskningsärenden redovisas.

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	67 189	51 226
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	16	6 294
Intäkter av bidrag		234	151
Finansiella intäkter	3	1	2
Summa		67 441	57 673
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-47 543	-40 514
Kostnader för lokaler		-6 272	-6 065
Övriga driftkostnader	5	-12 494	-10 108
Finansiella kostnader	6	-60	-1
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 072	-985
Summa		-67 441	-57 673
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7	88 603	78 414
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	9 956	694
Finansiella intäkter	9	116	36
Lämnade bidrag	10	-97 360	-79 259
Saldo		1 315	-114
Årets kapitalförändring	11	1 315	-114

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	12	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	13	187	515
Summa		187	515
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	724	572
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	833	1 061
Summa		1 557	1 633
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	16	174	234
Övriga kortfristiga fordringar	17	1 842	502
Summa		2 016	737
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	2 583	2 010
Summa		2 583	2 010
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	6 719	4 010
Summa		6 719	4 010
SUMMA TILLGÅNGAR		13 061	8 905
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	20	494	607
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	11	1 315	-114
Summa		1 808	494
Avsättningar			
Övriga avsättningar	21	378	293
Summa		378	293
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	1 744	2 148
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	1 673	1 499
Leverantörsskulder	24	1 307	203
Övriga kortfristiga skulder	25	1 663	1 051
Summa		6 388	4 901
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	4 487	3 217
Summa		4 487	3 217
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13 061	8 905
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	27	6 790 000	24 750 000
Summa		6 790 000	24 750 000

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ingående över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse							
6:2 Justitiekanslern (Ramanslag)							
anslagspost 1 Justitiekanslern (ram)	28	1 865	55 726	-268	57 323	-58 850	-1 527
anslagspost 2 Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringskyddsavtal (ram)	29	20 696	0	0	20 696	-7 896	12 800
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet							
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (Ramanslag)							
anslagspost 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (ram)	30	21 959	94 987	-23 959	92 987	-89 055	3 932
Summa		44 520	150 713	-24 227	171 006	-155 802	15 204

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § förordningen om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 25 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas från och med år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2021, 64 tkr, har år 2022 minskat med 9 tkr.

Ersättningar för rättegångskostnader

Ersättning för rättegångskostnader i ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern bokförs som erhållna medel i transfereringsavsnittet.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen ändå klassas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången kan tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Systemapplikationer och licenser Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade IT-system Maskiner och tekniska anläggningar
10 år	Övriga inventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

	Ersättning i tkr
Marie Heidenborg, justitiekansler	1 539
Anna Falk, byråchef	1 058
Daniel Kjellgren, byråchef	1 104
Anders Lindgren, byråchef	1 077
Martin Mörk, byråchef	1 064
Anneli Skoglund, byråchef	1 010

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2022	2021
Totalt	2,8	2,4
Andel 60 dagar eller mer	30,8	34,5
Kvinnor	2,7	2,9
Män	3,0	1,3
Anställda –29 år	–	–
Anställda 30 år–49 år	2,9	2,5
Anställda 50 år–	2,4	2,8

Sjukfrånvaro för gruppen 29 år eller yngre lämnas inte eftersom antalet anställda är under tio personer.

Noter
(tkr)
Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2022	2021
		Intäkter av anslag	67 189	51 226
		Summa	67 189	51 226
		Utgifter i anslagsredovisningen	-155 802	-129 655
		Saldo	-88 612	-78 429
		Minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	9	14
		Anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Redovisas i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	88 603	78 414
		Summa	88 612	78 429

Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
		Intäkter av offentligrättsliga avgifter	16	9
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	0	6 285
		Summa	16	6 294

Föregående år bokfördes vissa ersättningar för rättegångskostnader som övrig intäkt medan de i år uteslutande bokförts som erhållna medel i transfereringsavsnittet. Se not 8.

Not	3	Finansiella intäkter	2022	2021
		Övriga finansiella intäkter	1	2
		Summa	1	2

Not	4	Kostnader för personal	2022	2021
		Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	28 559	24 715
		<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	0	16
		Sociala avgifter	17 959	14 999
		Övriga kostnader för personal	1 025	800
		Summa	47 543	40 514

Kostnaderna för personal har ökat då medelantalet anställda på myndigheten har ökat med sex personer. Myndighetens semesterlöneskuld har under året blivit större vilket också kan förklara en del av de ökade kostnaderna.

Not	5	Övriga driftkostnader	2022	2021
		Resor, representation, information	493	307
		Köp av varor	700	659
		Köp av tjänster	5 789	3 854
		Advokatkostnader i samband med rättegångar	5 450	5 153
		Övriga kostnader	62	134
		Summa	12 494	10 108

Då de reserestriktioner som rådde under pandemin har upphört har myndighetens kostnader för resor ökat. De ökade kostnaderna för köpta tjänster beror på inköp av konsulttjänster inom digitalisering och säkerhet.

Notens uppställning har ändrats jämfört med föregående år.

Not	6	Finansiella kostnader	2022	2021
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	16	0
		Övriga finansiella kostnader	45	1
		Summa	60	1

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden var från 2020-01-08 till 2022-05-02 varit noll. Resterande del av året har ränta beräknats.

Övriga finansiella kostnader består av realiserade kursförluster.

Not	7	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
		Avser medel från anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 för finansiering av kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	88 603	78 414
		Summa	88 603	78 414

Not	8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
		Ersättningar för rättegångskostnader som erhållits från motparter	8 641	808
		Periodiseringskonto, erhållna ersättningar	1 315	-114
		Summa	9 956	694

Föregående år bokfördes vissa ersättningar för rättegångskostnader som övrig intäkt medan de i år uteslutande bokförts som erhållna medel i transfereringsavsnittet vilket förklarar ökningen av posten. Se not 2.

Periodiseringsposten avser årets förändring av värdereglerade fordringar som ligger hos Kammarkollegiet avseende ersättningar för rättegångskostnader. Ersättningarna har ej avräknats anslaget.

Not	9	Finansiella intäkter	2022	2021
		Ränta på ersättningar för rättegångskostnader som erhållits från motparter	116	36
		Summa	116	36

Not	10	Lämnade bidrag	2022	2021
		Lämnade medel till myndigheter för ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder	11 645	12 329
		Ersättning vid frihetsinskränkning m.m.	85 714	66 930
		Summa	97 360	79 259

Notens uppställning har ändrats jämfört med föregående år.

Not	11	Årets kapitalförändring	2022	2021
		Värdering regressfordringar	1 315	-114
		Summa	1 315	-114

Jämförelsetal för föregående år har korrigerats.

Balansräkning

Not	12	Balanserade utgifter för utveckling	2022-12-31	2021-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	205	205
		Summa anskaffningsvärde	205	205
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-205	-205
		Summa ackumulerade avskrivningar	-205	-205
		Utgående bokfört värde	0	0

Not	13	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	1 316	1 316
		Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-387	0
		Summa anskaffningsvärde	929	1 316
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-801	-473
		Årets avskrivningar	-328	-328
		Årets utrangeringar, avskrivningar	387	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-742	-801
		Utgående bokfört värde	187	515

Not	14	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2022-12-31	2021-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	3 423	3 423
		Årets anskaffningar	280	0
		Summa anskaffningsvärde	3 703	3 423
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 851	-2 764
		Årets avskrivningar	-128	-88
		Summa ackumulerade avskrivningar	-2 979	-2 851
		Utgående bokfört värde	724	572

Not	15	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2022-12-31	2021-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	7 043	7 047
		Årets anskaffningar	387	837
		Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-220	-841
		Summa anskaffningsvärde	7 210	7 043
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 982	-6 253
		Årets avskrivningar	-615	-570
		Årets utrangeringar, avskrivningar	220	841
		Summa ackumulerade avskrivningar	-6 377	-5 982
		Utgående bokfört värde	833	1 061
Not	16	Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	174	234
		Summa	174	234
Not	17	Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
		Fordringar hos anställda	32	9
		Övriga fordringar	1	0
		Nominell fordran rättegångskostnader	2 405	2 296
		Reservation för osäker fordran	-597	-1 802
		Summa	1 842	502
		Fordringar avseende rättegångskostnader avser ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern för rättegångskostnader men där myndigheten ännu inte erhållit betalning och fordringen överlämnats till Kammarkollegiet.		
Not	18	Förutbetalda kostnader	2022-12-31	2021-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	1 576	1 457
		Övriga förutbetalda kostnader	1 007	553
		Summa	2 583	2 010
Not	19	Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	4 180	4 784
		Redovisat mot anslag	155 802	129 655
		Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-153 143	-130 259
		Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	6 839	4 180
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	64	78
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-9	-14
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	55	64
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
		Ingående balans	-234	-397
		Inbetalningar i icke räntebärande flöde	11 747	10 969
		Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-164 830	-141 064
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	153 143	130 259
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	-174	-234
		Summa Avräkning med statsverket	6 719	4 010

Not	20	Myndighetskapital	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	-------------------	------------	------------

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2021	607	-114	494
Rättelser	0	0	0
Ingående balans 2022	607	-114	494
Föregående års kapitalförändring	-114	114	0
Årets kapitalförändring	0	1 315	1 315
Summa årets förändring	-114	1 428	1 315
Utgående balans 2022	494	1 315	1 808

Not	21	Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	---------------------	------------	------------

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans		293	219
Årets förändring		85	75
Utgående balans		378	293

Under 2023 beräknas 378 tkr av avsättningen för lokalt omställningsarbete tas i anspråk.

Not	22	Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	-------------------------	------------	------------

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.

Ingående balans		2 148	2 297
Under året nyupptagna lån		667	837
Årets amorteringar		-1 071	-985
Utgående balans		1 744	2 148
Beviljad låneram enligt regleringsbrev		3 000	3 000
Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing		1 744	2 148

Not	23	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	---	------------	------------

Utgående mervärdesskatt		69	78
Arbetsgivaravgifter		720	669
Leverantörsskulder andra myndigheter		884	752
Summa		1 673	1 499

Not	24	Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	--------------------	------------	------------

Leverantörsskulder		1 185	196
Utländska leverantörsskulder		122	7
Summa		1 307	203

Ökningen av leverantörsskulden beror bland annat på att en större återkommande faktura hade ett senare förfalldatum än föregående år.

Not	25	Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
		Personalens källskatt	1 663	1 047
		Övrigt	0	4
		Summa	1 663	1 051
Not	26	Upplupna kostnader	2022-12-31	2021-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 468	3 028
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	38	0
		Övriga upplupna kostnader	981	189
		Summa	4 487	3 217
Not	27	Övriga ansvarsförbindelser	2022-12-31	2021-12-31
		Anspråk på skadestånd mot staten avseende påstående om överträdelse av Energistadgefördraget, unionsrätten samt Europakonventionen. Käranden är ett bolag som verkar inom gruvnäringen och som begär ersättning med ett belopp uppskattat till 18 miljoner kronor. Staten har i mars 2020 tillbakavisat kravet bland annat på grund av att bolaget inte omfattas av Energistadgefördraget. Bolaget har därefter inte återkommit i fråga om det avser att gå vidare med sitt anspråk.	0	18 000 000
		Anspråk enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Regeringen har under 2021 uppdragit åt Justitiekanslern att bevaka statens rätt i fråga om ett kinesiskt bolag som gjort en formell underrättelse om en investeringstvist enligt nämnda avtal. Bolagets anspråk uppgår till 5,2 miljarder kronor med noteringen att den slutliga skadan kommer att bli avsevärt högre. Staten har inte godtagit kravet.	5 200 000	5 200 000
		Anspråk på ersättning med anledning av erlagd mervärdesskatt på posttjänster. En bank begär med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd från staten på grund av brister i svensk lagstiftning. Bankens anspråk mot staten uppgår till cirka 550 miljoner kronor samt ränta. Staten bestrider bankens talan. Kärandens talan ogillades i tingsrätten. Domen har överklagats till hovrätten som meddelat prövningstillstånd.	550 000	550 000
		Anspråk på ersättning för överträdelse av den unionsrättsliga etableringsfriheten. Ett energibolag begär skadestånd av staten med drygt en miljard kronor samt ränta för att bolaget har vägrats ränteavdrag på grund av lagstiftning som stått i strid med unionsrätten. Staten bestrider bolagets talan. Kärandens talan ogillades i tingsrätten. Domen har överklagats till hovrätten som meddelat prövningstillstånd.	1 040 000	1 000 000
		Summa	6 790 000	24 750 000

Anslagsredovisning

Not 28 Uo 01 6:2 ap.1

Justitiekanslern

Justitiekanslern får disponera 1 597 tkr av det ingående överföringsbeloppet, det vill säga 3% av föregående års tilldelning 53 243 tkr enligt regleringsbrevet.

Enligt regleringsbrevet disponerar Justitiekanslern en anslagskredit på 1 671 tkr. Under 2022 har myndigheten utnyttjat 1 527 tkr av krediten.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 29 Uo 01 6:2 ap.2

Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringsskyddsavtal

Det höga anslagssparandet beror på de stora osäkerheterna gällande ärendets utveckling.

Justitiekanslern har under året haft en nära dialog med Justitiedepartementet gällande dessa osäkerheter.

Myndigheten får enligt regleringsbrevet disponera hela det ingående överföringsbeloppet från föregående år.

Not 30 Uo 04 1:12 ap.1

Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Enligt regeringsbeslut 2022-03-10 (Ju2022/00923) beslutades om en indragning på 2 000 tkr utöver det ingående överföringsbeloppet på 21 959 kr.

Enligt regeringsbeslutet 2022-06-30 (Ju2022/02207 (delvis)) har Justitiekanslern tilldelats ytterligare 50 000 tkr.

Myndigheten har en beviljad anslagskredit på 1 199 tkr. Krediten har inte nyttjats.

Anslaget är icke räntebärande.

Skadestånd enligt frihetsberövdalagen	2022	2021
1. Ersättning vid frihetsinskränkning	94 685	70 870
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	2 473	2 032
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	0	100
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	-17	9
2. Ombudskostnader i investeringstvist	0	0
3. Kostnader i samband med statens rättegångar	625	984
4. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
5. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-8 757	-967
	89 009	73 028

Föregående år bokfördes vissa ersättningar för rättegångskostnader som övrig intäkt av avgifter och andra ersättningar medan de i år uteslutande bokförts som övriga erhållna medel i transfereringsavsnittet, vilket förklarar ökningen av posten. Se not 2 och 8.

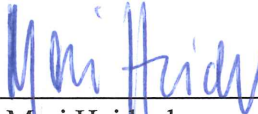
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Utnyttjad	1 744	2 148	2 297	659	1 408
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	16	9	9	16	5
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 anslagspost 1	1 671	1 597	1 576	1 500	1 487
Utnyttjad	1 527	0	0	629	0
Beviljad kredit anslag 01 6:2 anslagspost 2	0	750			
Utnyttjad	0	0			
Beviljad kredit anslag 04 1:12 anslagspost 1	1 199	1 199	1 199	1 199	1 199
Utnyttjad	0	0	0	0	459
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 anslagspost 1	0	1 865	945	0	1 844
Anslagssparande anslag 01 6:2 anslagspost 2	12 800	20 696			
Anslagssparande anslag 04 1:12 anslagspost 1	3 932	21 959	6 938	156	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	44	40	38	41	41
Medelantalet anställda (st)*	52	46	47	47	48
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 507	1 417	1 528	1 441	1 228
Kapitalförändring					
Årets	1 315	-114	-406	608	-296
Balanserad	494	607	1 014	406	702

* I beräkningen av medelantalet anställda ingår eventuell tjänstledig personal.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2023-02-22

Mari Heidenborg

Justitiekansler